

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/17/2020
Identifikačné číslo spisu: 7110212461
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7110212461.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky o návrhu navrhovateľov: 1/ R. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. I. G. XXXX, 2/ W. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., Q. Č.. XX, 3/ B. Q., nar. XX.XX.XXXX bytom K. Č.. XX, všetci právne zastúpení Mgr. Jurajom Hudákom, LL.M., advokátom so sídlom Staré Grunty 18, Bratislava, so substitučným zastúpením Mgr. Mariánom Čuprikom, advokátom so sídlom Floriánska 19, Košice, proti odporcovi: Urbariát Hačava, družstvo, so sídlom Námestie sv. Martina 9, Holíč, IČO: 31 980 821, právne zastúpeného JUDr. Martinou Tekeliovou, PhD. advokátkou so sídlom Bijacovce 180, v konaní o zrušenie Urbariátu Hačava, družstvo, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 28CbR/22/2010, o dovolaní Urbariátu Hačava, družstvo proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/14/2019-851 z 28. februára 2019 v spojení s opravnými uzneseniami č. k. 2Cob/14/2019-880 z 22. mája 2019 a č. k. 2Cob/14/2019-999 zo 17. decembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/14/2019-851 z 28. februára 2019 v spojení s opravnými uzneseniami Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/14/2019-880 z 22. mája 2019 a č. k. 2Cob/14/2019-999 zo 17. decembra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením č. k. 28CbR/22/2010-587 z 27. mája 2016 zamietol návrh navrhovateľov, ako členov Výboru Urbariátu, pozemkového spoločenstva Hačava, so sídlom Hačava 30, IČO: 42 328 021 (ďalej aj „Pozemkové spoločenstvo“), na zrušenie družstva Urbariát Hačava, družstvo, so sídlom Námestie sv. Martina 9, Holíč, IČO: 31 980 821 (ďalej aj „Družstvo“) podľa § 257 ods. 1 písm. f/ zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej aj „ObZ“ alebo „Obchodný zákonník“), ktorý bol podaný z dôvodu, že založením družstva mal byť porušený zákon č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“). Vo výroku o trovách konania okresný súd určil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z jednotlivých výpisov listov vlastníctva katastra nehnuteľností

vedenom Okresným úradom Košice - okolie, katastrálny odbor, Okres: N.-T., obec: K., katastrálne územie K., zistil, že sú na nich evidované spoločné nehnuteľnosti, ktorých podielovými spoluvlastníkmi sú aj navrhovatelia. Družstvo podľa názoru okresného súdu nie je právnym nástupcom Pozemkového spoločenstva, keďže toto je stále zapísané v Registri pozemkových spoločenstiev vedenom Okresným úradom Košice - okolie, teda naďalej má právnu subjektivitu, nebolo zrušené ani vymazané z Registra pozemkových spoločenstiev. Okresný súd mal za to, že zrušenie Družstva sa žiadnym spôsobom nedotkne vlastníckeho práva navrhovateľov a rovnako, že navrhovatelia nemôžu odvodzovať svoju majetkovú účasť v Družstve tým, že Družstvo vykonáva správu spoločnej nehnuteľnosti. Z notárskej zápisnice spísanej notárkou JUDr. Dagmar Lukáčiovou na Notárskom úrade v Košiciach č. I. XXX/XXXX, I. XXXX/XXXX, I. XXXX/XXXX zo dňa 11.03.2010 (ďalej len „Notárska zápisnica“), ktorá je súčasťou Zbierky listín na Okresnom súde Trnava Oddiel: Dr., vložka č. 10146/T a ktorou bol osvedčený priebeh ustanovujúcej schôdze Družstva, vyplýva, že prihlášku do družstva nepodal ani jeden z navrhovateľov. Súd prvej inštancie tak uzavrel, že z obsahu predložených dôkazov vyplýva, že navrhovatelia nie sú členmi Družstva, nie sú ani členmi orgánu oprávneného konať v mene Družstva, nie sú členmi orgánu oprávneného konať v mene spoločenstva, nemajú ani majetkovú účasť v Družstve, teda nepreukázali právny záujem na zrušení Družstva. Dôsledkom nedostatku aktívnej vecnej legitímácie je neúspech navrhovateľov v konaní, t.j. zamietnutie návrhu. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal v zmysle § 146 ods. 1 písm. b/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“), pretože predmetné konanie sa síce začalo na návrh navrhovateľov, ale v zmysle ustanovenia § 257 ods. 1 ObZ ho možno začať aj bez návrhu.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), svojím v poradí prvým uznesením č. k. 2Cob/124/2016-618 z 31. októbra 2016 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, v ktorom sa v plnom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia považoval za potrebné uviesť, že výpočet dôvodov, pre ktoré súd rozhodne o zrušení družstva je taxatívny a v iných prípadoch, ako uvedených v § 257 ods. 1 písm. f/ ObZ, súd toto oprávnenie nemá. Z obsahu návrhu na zrušenie Družstva vyplýva dôvod jeho zrušenia premena Pozemkového spoločenstva na Družstvo, avšak v ustanovení § 257 ods. 1 písm. f/ ObZ premena družstva nie je dôvodom na jeho zrušenie. Z uvedených dôvodov potvrdil napadnuté rozhodnutie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C.s.p.“).

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali navrhovatelia 1/, 2/ a 3/ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) uznesením č. k. 4Obdo/58/2017-826 z 27. septembra 2018 tak, že zrušil uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/124/2016-618 z 31. októbra 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo svojom odôvodnení uviedol, že právny záver vo veci konajúcich súdov o nedostatku právneho záujmu navrhovateľov na zrušení družstva, na základe čoho došlo k zamietnutiu návrhu na zrušenie družstva, nebol správny.

5. Krajský súd v Košiciach po vrátení spisu najvyšším súdom na ďalšie konanie 28. februára 2019 verejne vyhlásil uznesenie, ktorým zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že zrušil „Urbariát Hačava družstvo“ zapísané v Obchodnom registri Okresného súdu Trnava, Oddiel Sro, Vložka č. 10146T (I. výrok). Druhým výrokom svojho rozhodnutia nariadil likvidáciu družstva dňom právoplatnosti daného uznesenia, v treťom výroku vymenoval likvidátora družstva a vo štvrtom výroku priznal navrhovateľom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5.1. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že prejednal odvolanie podľa § 378 ods. 1 a § 379 C.s.p. bez nariadenia pojednávania, pretože nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval to dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 C.s.p. - pozn. dovolacieho súdu) a zároveň dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov je dôvodné.

5.2. S ohľadom na kasačnú záväznosť rozhodnutia dovolacieho súdu odvolací súd uzavrel, že navrhovatelia majú právny záujem na zrušení družstva, pričom ako dôvod pre zrušenie družstva uvádzali skutočnosť, že založením družstva bol porušený zákon. Z obsahu spisu podľa krajského súdu vyplýva, že družstvo „Urbariát Hačava“ bolo do Obchodného registra Okresného súdu Košice I zapísané dňa 18.03.2010. Podľa obsahu notárskej zápisnice napísanej na Notárskom úrade v Košiciach, notárom

JUDr. Dagmar Lukáčiovou, dňa 11.03.2010 podmienka účinnosti zápisnice bola viazaná na splnenie suspenzívnej podmienky, ktorou je účinnosť uznesenia ustanovujúcej schôdze Družstva, ktorou je moment nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým sa vyslovila neplatnosť uznesenia prijatého valným zhromaždením Pozemkového spoločenstva konaným dňa 12.12.2009. Odvolací súd skonštatoval, že z obsahu spisu nevyplýva, že uvedená podmienka bola splnená (bod 49 dovolaním napadnutého uznesenia). O priebehu ustanovujúcej schôdze Družstva bola spísaná Notárska zápisnica s odkladacou podmienkou, ktorá splnená nebola (bod 55). Odvolací súd poukázal na ustanovenia § 244 ods. 1 (bod 53), § 224 ods. 6 (bod 54) a § 257 ods. 1 Obchodného zákonníka vo vzťahu k aktívnej legitimácii navrhovateľov (bez uvedenia konkrétneho dôvodu zrušenia družstva - pozn. dovolacieho súdu) a skonštatoval, že otázku aktívnej legitimácie vyriešil najvyšší súd. Následne poukázal na ustanovenia § 70 ods. 1, 2, 3 a § 72 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka (body 58-62) a uviedol, koho ustanovil za likvidátora (bod 63) a skonštatoval, že v priebehu konania došlo k zmene sídla družstva (bod 64). V závere svojho odôvodnenia rozhodol o nároku na náhradu trov konania (bod 65).

5.3. Následne odvolací súd vydal opravné uznesenie č. k. 2Cob/14/2019-880 z 22. mája 2019, ktorým opravil I. výrok uznesenia č. k. 2Cob/14/2019-851 z 28. februára 2019 a označenie a identifikáciu zrušovaného družstva.

5.4. Vzhľadom k existencii ďalších zrejmých nesprávností uznesením č. k. 2Cob/14/2019-999 zo 17. decembra 2019 odvolací súd opravil záhlavie a I. výrok uznesenia č. k. 2Cob/14/2019-851 z 28. februára 2019.

6. Proti uvedenému uzneseniu podalo dovolanie družstvo Urbariát Hačava, družstvo z dôvodov uvedených v § 420 písm. f/ C.s.p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Odvolací súd mal nesprávnym procesným postupom v konaní, keď rozhodol sám o merite veci bez náležitého dokazovania, znemožniť odporcovi uskutočňovať práva procesnej obrany - vyjadriť sa ku skutkovým záverom a zisteniam - v takej miere, že bolo porušené právo odporcu na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd svojím rozhodnutím, ktoré je vo veci konečné, zmaril odporcovi možnosť brániť svoje práva v rámci spravodlivého súdneho procesu. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - aktívnej legitimácie navrhovateľov na podanom návrhu, ktorá doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. V prípade priznania aktívnej legitimácie navrhovateľom, rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia ďalšej relevantnej právnej otázky, ktorou je vyhodnotenie účinkov a poradia zápisov a výmazov vo vzťahu k registru pozemkových spoločenstiev a vo vzťahu k obchodnému registru, pri premene pozemkového spoločenstva na obchodnú spoločnosť alebo na družstvo. Bez vyhodnotenia tejto právnej otázky nemôže podľa dovolateľa súd spoľahlivo rozhodnúť o podanej žalobe.

6.1. Dovolateľ považuje napadnuté rozhodnutie aj za vnútorne rozporné a zmätočné. Nepravdivým má byť vyjadrenie odvolacieho súdu, podľa ktorého o priebehu ustanovujúcej schôdze družstva bola spísaná Notárska zápisnica s odkladacou podmienkou, ktorá splnená nebola. Na základe toho odvolací súd nesprávne zistil skutkový stav veci, ktorý viedol k nesprávnym právnym záverom. Dôvody, o ktoré odvolací súd oprel svoje rozhodnutie, nemajú podľa dovolateľa oporu v návrhu navrhovateľov, ani v žiadnom vyjadrení navrhovateľov, ani v súdnom spise o doterajšom priebehu konania. Na objasnenie skutkového stavu veci, odvolací súd nevyužil možnosť prejednávania veci súdom na pojednávaní, výsluchom svedkov, čítaním listín. Naopak argumentácia navrhovateľov v priebehu celého konania sa týkala dôvodov domnejšej neplatnosti uznesení valného zhromaždenia odporcu konaného dňa 12.12.2009, ktorými sa odvolací súd vôbec nezaoberal (neuznášanosť valného zhromaždenia, väčšina potrebná pre schválenie uznesení). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné, nepresvedčivé, plné vnútorných rozporov, a preto nemôže byť základom spravodlivého súdneho rozhodnutia.

7. K dovolaniu Družstva sa vyjadrili navrhovatelia, ktorí uviedli, že postup krajského súdu považujú za správny a v súlade s príslušnými ustanoveniami C.s.p. Z dokazovania vykonaného pred okresným a krajským súdom, ako aj z tvrdení najvyššieho súdu podľa nich vyplynuli závery, ktoré neumožňovali krajskému súdu potvrdiť uznesenie okresného súdu. V tejto súvislosti poukázali na tú skutočnosť, že

okresný i krajský súd dospeli už v ich predchádzajúcich uzneseniach k záveru, že Družstvo nie je právnym nástupcom Urbariátu, pozemkového spoločenstva Hačava a preto v tomto smere už žiadne ďalšie dokazovanie nebolo podľa ich mienky potrebné. Zároveň sú názoru, že v danom prípade neexistuje ani dôvod pre dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., keď otázku aktívnej legitímácie navrhovateľov najvyšší súd už vyriešil. Za právnu otázku, ktorá je predmetom daného konania a od ktorej teda závisí rozhodnutie vo veci samej, je po posúdení vecnej legitímácie navrhovateľov, potrebné považovať posúdenie toho, či pri založení Družstva došlo k porušeniu zákona a teda rozhodnutie krajského súdu nezáviselo od zodpovedania otázky tak, ako ju naformuloval dovolateľ. Preto zastávajú názor, že dovolanie nie je prípustné z dôvodu podľa § 420 písm. f/ C.s.p. ani § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a navrhli, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol, prípadne zamietol.

8. Od 1. júla 2016 sa konania v niektorých veciach právnických osôb, vrátane konania o zrušení právnickej osoby a nariadení jej likvidácie, riadia ustanoveniami zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C.m.p.“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“). Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia C.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenie § 76 C.m.p. vymedzuje prípady, v ktorých (v pôsobnosti tohto zákona) dovolanie prípustné nie je; neupravuje teda, kedy (v pôsobnosti tohto zákona) je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že v danom prípade nejde o vec, na ktorú by sa vzťahovalo ustanovenie § 76 C.m.p., bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 2 C.m.p., čo platí i pre konanie o dovolaní.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že Urbariát Hačava, družstvo (ďalej aj „dovolateľ“) podalo dovolanie dôvodne a preto dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.). Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

10. Vzhľadom k uvedenému (bod 8) prípustnosť dovolania Družstva je potrebné posudzovať podľa ustanovení C.s.p. Čo sa však týka viazanosti dovolacieho súdu rozsahom dovolania, v zmysle § 77 C.m.p. vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu, dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania.

11. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (pozri § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Dovolateľ odvodzoval prípustnosť podaného dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

12. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C.s.p.). V konkrétnej veci je z obsahu dovolania zrejmé, že dovolateľ vidí vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. v dvoch základných skutočnostiach. Prvou je postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol sám o merite veci bez vykonania náležitého dokazovania, teda bez nariadenia pojednávania a znemožnil tak odporcovi uskutočňovať práva procesnej obrany - vyjadriť sa ku skutkovým záverom a zisteniam - v takej miere, že bolo porušené právo odporcu na spravodlivý súdny proces. Druhou skutočnosťou je arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorého odôvodnenie je nedostatočné, nepresvedčivé a plné vnútorných rozporov. Zároveň za právne otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nemali byť ešte vyriešené, považuje dovolateľ jednak otázku aktívnej legitímácie navrhovateľov a následne aj otázku vyhodnotenia účinkov a poradia zápisov a výmazov vo vzťahu k registru pozemkových spoločenstiev a vo vzťahu k obchodnému registru, pri premene pozemkového spoločenstva na obchodnú spoločnosť alebo na

družstvo.

13. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces (obdobne pozri napr. sp. zn. 3Obdo/40/2017 zo 07. decembra 2017).

14. Podľa § 304 písm. a/ C.m.p. konaním v niektorých veciach právnických osôb je konanie o zrušení právnickej osoby a nariadení jej likvidácie.

15. Podľa § 307 ods. 1 C.m.p. súd nariadi pojednávanie, ak sú skutkové tvrdenia medzi účastníkmi sporné.

16. Podľa § 307 ods. 2 C.m.p. súd môže nariadiť pojednávanie aj vtedy, ak to považuje za potrebné.

17. Podľa § 378 ods. 1 C.s.p. na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Podľa § 68 C.m.p. odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za potrebné.

19. Podľa § 383 C.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

20. V konaniach v niektorých veciach právnických osôb je prípustné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, ak skutkové tvrdenia medzi účastníkmi konania nie sú sporné. Konania podľa § 304 sú mimosporové konania, čo však nevyučuje, že skutkové tvrdenia môžu byť medzi účastníkmi konania sporné. Rozdiel medzi sporovým a mimosporovým konaním nespočíva v tom, že by v mimosporovom konaní nemohlo dôjsť k sporným skutkovým otázkam, ale v metóde riešenia sporných otázok (pozri článok 6 základných princípov C.m.p.- vyšetrovací princíp, princíp materiálnej pravdy). V prípade sporných skutkových tvrdení je pojednávanie obligatórne. Ak si skutkové tvrdenia účastníkov konania neodporujú, je na úvahe súdu, či nariadi pojednávanie. Diskrečná právomoc súdu rozhodnúť v konaniach podľa § 304 bez nariadenia pojednávania nie je v rozpore s vyšetrovacím princípom, na ktorom je mimosporové konanie postavené, teda s povinnosťou súdu zistiť skutočný stav veci (§ 35). Ak súd rozhoduje bez nariadenia pojednávania, zisťuje skutočný stav veci z listinných dôkazov, ktoré osvedčujú zapisované skutočnosti. Aj rozdielne právne hodnotenie veci účastníkmi konania, ktorých skutkové tvrdenia si neodporujú, môže byť dôvodom, pre ktorý bude súd považovať nariadenie pojednávania za potrebné. Pri posúdení otázky, či možno vec rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, je potrebné zvážiť, či absencia pojednávania nespôsobí zásah do práva na spravodlivý proces garantovaný článkom 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Várela Assalino v. Portugalsko, sťažnosť 64336/01) ústne

prejednanie vecí nie je nevyhnutné, ak má súd rozhodnúť iba o právnych otázkach a ak vec nie je zložitá (viď TOMAŠOVIČ, M. In: Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. 1. vydanie. Bratislava: Nakladateľství C. H. Beck, 2017, s. 912).

21. S otázkou, či odvolací súd nezopakovaním ani nedoplnením dokazovania a nenariadením pojednávania a súčasne vydaním rozhodnutia, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, postupoval spôsobom, ktorý by bolo možné charakterizovať ako vadu zmätočnosti intenzitou dosahujúcu mieru porušenia práva na spravodlivý proces, je úzko spojená otázka definície, v akých prípadoch je súd povinný v intenciách mimosporového konania v konaniach v niektorých veciach právnických osôb nariadiť pojednávanie.

21.1. V prejednávanej veci súd prvej inštancie nenariadil pojednávanie, pričom v rámci vykonaného dokazovania sa sústredil na otázku existencie právneho záujmu navrhovateľov na zrušení Družstva a s tým súvisiacej (ne)existencii aktívnej vecnej legitímácie v konaní. Vo vzťahu k takto vymedzenému dokazovaniu následne konštatoval, že z výpisov jednotlivých listov vlastníctva zistil, že navrhovatelia sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností a z výpisu z registra pozemkových spoločností z č.l. 586 spisu vyplýva, že Urbariát, pozemkové spoločenstvo Hačava je stále zapísané v Registri pozemkových spoločností vedenom Okresným úradom Košice - okolie, má teda naďalej právnu subjektivitu a preto odporca nie je právnym nástupcom pozemkového spoločenstva (viď str. 3 uznesenia Okresného súdu Košice I č.k. 28CbR/22/2010-587 z 27. mája 2016). Z predmetnej Notárskej zápisnice vyplýva, že prihlášku do Družstva nepodal ani jeden z navrhovateľov, teda nie sú ani členmi Družstva, ani orgánu oprávneného konať v mene Družstva, ani orgánu oprávneného konať v mene Pozemkového spoločenstva, nemajú majetkovú účasť v Družstve a preto im nesvedčí aktívna vecná legitímácia v spore (str. 4, 5 uznesenia súdu prvej inštancie).

21.2. Uznesenie súdu prvej inštancie zmenil odvolací súd s tým, že v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. nebol dôvod na nariadenie pojednávania a odvolanie navrhovateľov považoval za dôvodné. Odôvodnenie svojho rozhodnutia zameralo na zisťovanie skutočností týkajúcich sa ustanovujúcej schôdze Družstva, pričom z obsahu predmetnej notárskej zápisnice má vyplývať, že podmienka účinnosti zápisnice bola viazaná na splnenie suspenzívnej podmienky týkajúcej sa účinnosti uznesenia ustanovujúcej schôdze družstva, ktorou je moment nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým sa vyslovila neplatnosť uznesenia prijatého valným zhromaždením Pozemkového spoločenstva konaným dňa 12.12.2009. Z obsahu spisu podľa odvolacieho súdu nevyplýva, že by uvedená podmienka bola splnená.

22. Vo vzťahu k viazanosti odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie v rámci civilného mimosporového konania je potrebné uviesť, že v zmysle ustanovenia § 383 C.s.p. je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Uvedené ustanovenie je v plnom rozsahu aplikovateľné aj na mimosporové konania. Odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za potrebné (§ 68 C.m.p.). Odvolací súd tak nie je povinný zopakovať, resp. doplniť vo veci vykonané dokazovanie realizované súdom prvej inštancie, avšak pokiaľ tak neurobí, je viazaný zisteným skutkovým stavom v takom rozsahu, v akom ho vykonal súd prvej inštancie.

22.1. V mimosporovom konaní má teda odvolací súd možnosť, v prípade, ak súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutočný stav vecí, doplniť dokazovanie. Nosnou myšlienkou uvedeného postupu je to, aby sa vec meritorne skončila na odvolacom súde, t. j. aby odvolací súd sám napravil vady v zistenom skutkovom stave a na tento účel vykonal dokazovanie. Uvedený postup súvisí s hospodárnosťou konania zakotvenom v článku 12 základných princípov Civilného mimosporového poriadku (viď GEŠKOVÁ, K In: Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. 1. vydanie. Bratislava: Nakladateľství C. H. Beck, 2017, s. 225). Doplnenie dokazovania nemusí byť nevyhnutne automaticky spojené s vykonaním pojednávania (ako je tomu v prípade Civilného sporového poriadku a imperatívu zakotveného v ustanovení § 385 C.s.p.). V tejto súvislosti dovolací súd doplnia, že ak súd rozhoduje bez nariadenia pojednávania, zisťuje skutočný stav vecí z listinných dôkazov, ktoré osvedčujú konkrétne skutočnosti. Vykonať dôkaz listinou mimo pojednávania (teda inak ako jej prečítaním alebo oboznámením sa na pojednávaní) je prípustné za

predpokladu, že odpis listiny bol účastníkom konania doručený a účastníci konania listinu alebo jej obsah nespochybnili (§ 204 C.s.p.). Na okraj uvedeného je potrebné dodať, že z týchto záverov okrem iného vyplýva, že predpokladom pre rozhodnutie veci bez nariadenia pojednávania je aj to, že odpisy listín, ktorými súd vykonáva dokazovanie, boli účastníkom konania doručené.

22.2. V predmetnej veci súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre ustálenie si skutočnosti, či navrhovatelia majú právny záujem na zrušení Družstva, z jeho rozhodnutia však nevyplýva, že by akýmkoľvek spôsobom vykonal dokazovanie tým smerom, aby zistil, či došlo ku skutočnosti, na základe ktorej by malo dôjsť k zrušeniu Družstva. Napriek tomu, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nepriamo vyplýva, že za problematickú považoval Notársku zápisnicu, s ktorou sa oboznámil aj súd prvej inštancie a vykonal ňou dokazovanie, súd prvej inštancie tak urobil iba vo vzťahu ku konštatácii, že prihlášku do Družstva nepodal ani jeden z navrhovateľov, teda nie sú ani členmi Družstva, ani orgánu oprávneného konať v mene Družstva, čo žiaden z účastníkov konania nerozporoval a táto skutočnosť teda nebola sporná. Odvolací súd však z uvedenej notárskej zápisnice zisťoval odlišné skutočnosti, a to skutočnosti týkajúce sa priebehu samotnej schôdze a zároveň nosnej argumentácie navrhovateľov ohľadne ich návrhu na zrušenie Družstva, pričom vo vzťahu k týmto skutočnostiam nie je možné konštatovať, že by skutkové tvrdenia účastníkov neboli v tomto smere sporné.

22.3. Pokiaľ sa teda odvolací súd, viazaný skutkovým stavom veci v rozsahu, v akom ho ustálil súd prvej inštancie domnieval, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav, keď odvolací súd zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania vyvodil nové, resp. ďalšie skutkové závery, mal povinnosť zopakovať a prípadne aj doplniť dokazovanie. Vzhľadom k uvedenému bolo povinnosťou odvolacieho súdu, za účelom náležitého zistenia skutočného stavu veci, postupovať v konaní tak, aby uvedené rozpory v skutkových tvrdeniach účastníkov odstránil a za týmto účelom nariadiť pojednávanie.

22.4. Postupom odvolacieho súdu, ktorý po doručovaní zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu za stavu existencie spornosti skutkových tvrdení účastníkov konania nedal účastníkom konania možnosť sa akýmkoľvek spôsobom vyjadriť k veci, nenariadil vo veci pojednávanie a len verejne vyhlásil svoje zmeňujúce rozhodnutie, postavené na skutkovom stave (základe), ktorý nevyplýval z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, a to bez zopakovania, či doplnenia dokazovania, došlo k porušeniu práva účastníkov konania na spravodlivý proces a zároveň i k rezignácii na naplnenie jedného zo základných princípov civilného mimosporového konania, ktorým je vyšetrovací princíp.

23. Dovolací súd zároveň skúmal aj prípadnú existenciu namietanej vady zmätočnosti spočívajúcej v nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd v tomto smere poukazuje na stanovisko publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu uvedeného stanoviska; toto stanovisko treba preto považovať za aktuálne a aplikovateľné aj po 1. júli 2016 (obdobne napr. rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/59/2017, 5Cdo/84/2017, 8Cdo/85/2017).

24. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., resp. § 420 písm. f/ C.s.p. a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

25. Podľa názoru dovolacieho súdu strohé odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia naplnia predpoklady, za existencie ktorých je možné považovať nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu za takú vadu konania, ktorej intenzita dosahuje mieru porušujúcu právo na spravodlivý proces a umožňujúcu posúdiť dovolanie podané z tohto dôvodu za prípustné v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.

25.1. K tak závažnému zásahu do existencie samotného subjektu právnych vzťahov, akým je jeho zrušenie a nariadenie likvidácie, môže súd pristúpiť len za splnenia zákonom stanovených podmienok, zo zákonom stanovených dôvodov a v zákonom stanovených prípadoch. Hmotnoprávna úprava týkajúca sa zrušenia družstva súdom je obsiahnutá v ustanovení § 257 ods. 1 Obchodného zákonníka. Zároveň z rozhodnutia o zrušení družstva okrem vymedzenia zákonného dôvodu, na základe ktorého dochádza k jeho zrušeniu, musí vyplývať aj konkrétny myšlienkový pochod smerujúci k tomu, že v predmetnom konaní došlo na základe konkrétnych skutočností a okolností (pričom na ne poukáže) k naplneniu jedného (alebo aj viacerých) z dôvodov na zrušenie družstva (s uvedením konkrétneho dôvodu), čo odôvodňuje prijatie záveru o nevyhnutnosti zrušenia právnickej osoby.

25.2. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, na základe čoho dospel súd k záveru, že sú splnené zákonné predpoklady pre zrušenie Družstva, keď odvolací súd v zásade len skonštatoval nespĺnenie suspenzívnej podmienky, na ktorú bola viazaná podmienka účinnosti zápisnice týkajúcej sa účinnosti uznesenia ustanovujúcej schôdze družstva, ktorou je moment nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým sa vyslovila neplatnosť uznesenia prijatého valným zhromaždením Pozemkového spoločenstva konaným dňa 12.12.2009. Uznesenie odvolacieho súdu neobsahuje ani len v paragrafovom znení dôvod, pre ktorý bolo Družstvo zrušené (§ 257 ods. 1 písm. a/ až g/ Obchodného zákonníka), pričom odvolací súd neuviedol ani akýkoľvek myšlienkový pochod, ktorý by konkrétne uvedenie zákonného dôvodu nahrádzal, či objasnil. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd zmenil svojím rozhodnutím uznesenie súdu prvej inštancie, nie je možné ani konštatovať, že by uvedené bolo zrejmé v kontexte rozhodnutia súdu prvej inštancie. Napokon odvolací súd sa absolútne nevenoval ani tvrdeniam, ktoré boli medzi účastníkmi sporné a ktorým okresný súd nevenoval pozornosť z dôvodu, že návrh zamietol pre nedostatok aktívnej legitímácie navrhovateľov. Odvolacie rozhodnutie tak neobsahuje základné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré súd pristúpil k zrušeniu Družstva, ani právne posúdenie nadväzujúce na záver o samotnom zrušení Družstva a preto ho dovolací súd považuje za nepreskúmateľné a arbitrárne.

25.3. Napokon nad rámec uvedeného je dovolací súd nútený opätovne konštatovať, že odvolací súd znovu nereflektoval skutočnosť, že rozhodoval v mimosporovom konaní, čo sa odzrkadľuje jednak v uvedení nesprávnych ustanovení zákona týkajúcich sa viazanosti odvolacieho súdu rozsahom a dôvodmi odvolania, keď tieto majú svoju podobu priamo v Civilnom mimosporovom poriadku (§ 65 a § 66 C.m.p.) a nemožno preto v konaní v niektorých veciach právnických osôb aplikovať ustanovenia § 379 a § 380 ods. 1 C.s.p. (navyše nesprávne označené ako ustanovenie § 378 ods. 1 C.s.p. - pozn. dovolacieho súdu) a rovnako aj v samotnom výroku a odôvodnení rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania.

26. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci sa (opätovne) jedná o prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2, a teda o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu R 2/2016. Dovolateľ teda dôvodne namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

27. Dovolateľ zároveň podal dovolanie aj z dôvodov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Vzhľadom k tomu, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné aj z dôvodu, že neobsahovalo právne posúdenie veci vo vzťahu k (ne)existencii dôvodu(ov) na zrušenie Družstva, nie je možné v tejto fáze konania sa zaoberať akoukoľvek otázkou týkajúcou sa (ne)správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Nad rámec uvedeného dovolací súd uvádza, že otázka aktívnej legitímácie navrhovateľov už bola (ako právna otázka) definitívne vyriešená predchádzajúcim rozhodnutím dovolacieho súdu a preto nemôže byť považovaná za otázku, ktorá doposiaľ nebola dovolacím súdom

riešená.

28. Dovolací súd vzhľadom k uvedenému, z dôvodov uvedených v bodoch 22 a 25, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C.s.p. a § 450 C.s.p.).

29. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

30. V ďalšom konaní sa odvolací súd dôsledne vysporiada s uvedenými nedostatkami, jednoznačne ustáli skutkový stav vo veci, zopakuje a prípadne doplní dokazovanie tak, aby odstránil spornosť tvrdení účastníkov konania a reflektujúc povahu samotného konania a jemu zodpovedajúcu právnu úpravu obsiahnutú v Civilnom mimosporovom poriadku svoje rozhodnutie dostatočne a jasne odôvodní v zmysle ustanovenia § 393 ods. 2 C.s.p.

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.) s prihliadnutím na právnu úpravu trov konania obsiahnutú v Civilnom mimosporovom poriadku v ustanoveniach § 52 a nasl. C.m.p.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.